

Federaal Agentschap
voor de Veiligheid
van de Voedselketen

Controlebeleid
Directie Diergezondheid
en Veiligheid van de
Voedselketen

AC-Kruidtuin
Food Safety Center
Kruidtuinlaan 55
1000 Brussel
Tel. 02 211 82 11

S2.pccb@favv.be
www.favv.be

ON 0267.387.230

Ter attentie van de verantwoordelijken van
dierentuinen

Correspondent: Valentine Clavier
Telefoon: 02 211 86 29
E-mail: valentine.clavier@favv-afscs.be
Uw brief van Uw kenmerk Ons kenmerk Bijlagen Datum
PCCB/S2/VC/1704619 10/09/2021

Betreft : Opvolging van de aanbevelingen bestemd voor dierentuinen met betrekking tot beschermende maatregelen tegen SARS-CoV-2

Geachte Mevrouw, Geachte Heer,

Gelet op de voortdurende evolutie van de kennis en de gezondheidssituatie, vindt u hierbij een vervolg op de vorige brief die op 5 maart 2021 werd verstuurd naar alle verantwoordelijken van dierentuinen.¹ Deze brief bevatte aanbevelingen m.b.t. beschermende maatregelen tegen SARS-CoV-2, alsook de lijst van de diersoorten die vatbaar zijn voor het virus.

In zijn sneladvies 19-2020², had het Wetenschappelijk comité ingesteld bij het FAVV het risico op overdracht van het SARS-CoV-2-virus van mens op dier en vice versa reeds geëvalueerd. Het risico op overdracht van het SARS-CoV-2-virus op wilde dieren maakte het voorwerp uit van een specifieke evaluatie door de sub-werkgroep Wildlife van de Risk Assessment Group Covid Animals (RAGCA)³.

In het licht van de meest recente bevindingen, moeten **hertachtigen** voortaan worden toegevoegd aan de lijst van dieren die vatbaar zijn voor SARS-CoV-2 die is opgenomen in de vorige brief van 5 maart 2021. Bovendien moet erop worden gewezen dat **otters** (*Lutrinae*) die behoren tot de familie van de marterachtigen bijgevolg ook vatbaar zijn voor besmetting.

Rekening houdende met de huidige context van SARS-CoV-2-besmettingen bij de mens in België, blijft het risico voor de mens om te worden besmet door een besmet wild dier zeer laag (niveau 1, het laagste niveau op de risicoschaal bestaande uit 4 niveaus die wordt gehanteerd door het Wetenschappelijk Comité). Besmetting met het SARS-CoV-2-virus bij de mens gebeurt immers voornamelijk via overdracht van mens op mens. Het risico op besmetting van wilde dieren door de mens wordt op basis van de huidige stand van kennis ingeschat als volgt:

- “matig” voor niet-menselijke primaten en marterachtigen;
- “laag” voor hertachtigen, katachtigen, hondachtigen en knaagdieren;
- “zeer laag” voor alle andere wilde diersoorten.

Bij de evaluatie van dit risico moet echter een onderscheid worden gemaakt tussen vrijetijdsactiviteiten op afstand (zoals wandelingen waarbij er afstand wordt gehouden

Onze opdracht is te waken
over de veiligheid van de
voedselketen en de kwaliteit
van ons voedsel, ter
bescherming van de
gezondheid van
mens, dier en plant.

¹ Brief aan de verantwoordelijken van dierentuinen van 5 maart 2021: [Aanbevelingen bestemd voor dierentuinen met betrekking tot beschermende maatregelen tegen SARS-CoV-2](#)

² Sneladvies 19-2020 : [Zoönotisch potentieel van SARS-CoV-2 \(verwekker van Covid-19 bij de mens\): risico van infectie van mens op dier en van dier op mens](#)

³ Risk Assessment Group Covid-19 Animals (RAGCA), (SWG) sub-werkgroep Wildlife: [Risico-evaluatie van de overdracht van het SARS-CoV-2-virus naar de wilde fauna](#)

tussen mens en dier) en specifieke activiteiten waarbij de dieren in nauw contact komen met mensen (zoals tijdens de werkzaamheden van de dierenverzorgers). Deze soorten activiteiten worden beschouwd als meer risicovol voor wat betreft het risico op overdracht van mens op dier en vice versa. Bovendien wordt het risico op rechtstreekse besmetting via de lucht (aerosolen) hoger ingeschat dan het risico op onrechtstreekse besmetting via de omgeving indien deze besmet is.

Conclusie en aanbevelingen

De situatie zou gunstig moeten evolueren gezien de toename van de vaccinatiegraad bij de menselijke populatie. Bovendien wordt het risico op besmetting van de mens via besmette dieren als laag beschouwd en wordt het risico op besmetting van wilde dieren door een besmette persoon als matig tot zeer laag beschouwd. Desalniettemin, moeten nog steeds de nodige algemene hygiënemaatregelen en bioveiligheidsmaatregelen worden toegepast.

Indien de in de dierentuinen aangeboden activiteiten nauwe contacten tussen bezoekers en dieren zouden inhouden, die het risico op overdracht van het virus van mogelijk besmette mensen op de dieren zouden doen toenemen, dan beveelt het FAVV de volgende maatregelen aan:

- **Voor dieren die als niet-vatbaar voor besmetting met het SARS-CoV-2-virus worden beschouwd** (de soorten die niet worden vermeld in de brief die op 5 maart 2021 werd verstuurd naar de dierentuinen): Indien dit soort van activiteiten opnieuw van start gaan, moeten maatregelen worden getroffen, zoals het dragen van een mond-neusmasker, het regelmatig ontsmetten van de handen en de reiniging en ontsmetting van het gebruikte materiaal. Dit zijn doeltreffende bestrijdingsmaatregelen die moeten worden nageleefd om het risico op overdracht van het virus te reduceren.
- **Voor dieren die als vatbaar voor besmetting met het SARS-CoV-2-virus worden beschouwd** (de diersoorten die worden vermeld in de brief die op 5 maart 2021 naar de dierentuinen werd verstuurd, aangevuld met de hertachtigen zoals hierboven vermeld): het wordt sterk afgeraden om opnieuw van start te gaan met dit soort activiteiten met dieren die als vatbaar voor SARS-CoV-2 worden beschouwd zolang de gezondheidssituatie in België dit niet toelaat.

Personen die symptomen (zelfs milde symptomen) vertonen, zouden in geen geval in contact mogen komen met dieren en in het bijzonder met dieren die vatbaar zijn voor besmetting met het SARS-CoV-2-virus. Indien nodig, kan ook het gebruik van RT-PCR-testen of sneltesten worden overwogen om personen te testen voorafgaand aan hun activiteiten.

Indien u algemene vragen heeft over dit onderwerp, dan kan u een e-mail sturen naar covidanimals@favv.be. Indien u specifieke operationele vragen heeft m.b.t uw situatie, dan kan u zich wenden tot uw Lokale Controle-eenheid bij het FAVV (<https://www.favv-afsca.be/professionelen/contact/lce/>).

Met hoogachting,

Dr Jean-François Heymans (get.)
Directeur-generaal
Chief Veterinary Officer (CVO) van België